

Medborgarforskning om språkliga landskap

ForskarFredags Massexperiment 2024

Lärarhandledning

VAD SÄGER SKOLANS VÄGGAR

Bästa lärare! Vad roligt att du och dina elever ska vara med i ForskarFredags massexperiment 2024 – *Vad säger skolans väggar!*

EU-kommissionen har utlyst vetenskapsfestivalen European Researchers' Night and Researchers at Schools, i hela Europa. I Sverige sker detta sista veckan i september under namnet ForskarFredag och firas på närmare trettio orter runt om i landet. Syftet är att visa att forskning är något som rör oss alla och att forskare är helt vanliga människor, med ovanligt spännande jobb.

En viktig del av ForskarFredag är ett årligt medborgarforskningsprojekt som vi kallar massexperiment, där skolelever, lärare och andra nyfikna hjälper forskare att undersöka olika frågor med hjälp av vetenskapliga metoder.

I år genomför vi ett experiment inom humanistisk forskning där vi vill ta reda på vad skolans väggar säger. Här vill vi ha din och dina elevers hjälp att undersöka vilka språkliga och visuella budskap ni möter i er skolmiljö. I år kommer vi enbart att fokusera på lågstadie- och högstadielklasser.

Ni börjar med att fota av vad som finns på väggarna i era klassrum och korridorer. Det kan till exempel vara anslag, skyltar, lappar, konst, klotter eller affischer – ni fotar det ni hittar! Efter fotograferingen skickar eleverna in sina bilder och genomför en första kategorisering/analys via ett digitalt formulär, som du som lärare kan läsa av och justera i efterhand. Eleverna kan göra övningen själva eller i mindre grupper eller tillsammans med dig. Därefter diskuterar ni vem som säger vad till vem, vilken funktion budskapen har, liksom vad väggarnas budskap säger om skolan i dagens samhälle.

Efter genomförandet skickar du in ert material till forskarna i projektet, som – med avstamp i er data och analyser – genomför noggrannare analyser utifrån vetenskapliga frågeställningar som:

- Hur samspelar budskapen på skolans skyltar och anslag med grundläggande värderingar i skolans styrdokument och med andra samhällsdiskurser?
- Vilka roller skapas av skyltarna och anslagen, och vilka multimodala resurser – inklusive språk – används?

Den här typen av forskning har aldrig genomförts med hjälp av medborgarforskning i Sverige – så ni deltar i ett unikt projekt! Genom att delta bidrar du och dina elever till riktig forskning som kan hjälpa oss att göra skolan till en plats där alla känner sig välkomna, rättvist behandlade och inkluderade.

På *sidan 12* hittar du instruktioner och information om det praktiska genomförandet.

Läs mer på <https://forskarfredag.se/massexperiment/vad-sager-skolans-vaggar/>

Tusen tack – och lycka till!

Fotografer: Niklas Björling, Charlotte Engblom och Gustaf Waesterberg.

Mona Bläsjö, professor i Svenska och nordiska språk vid Institutionen för svenska och flerspråkighet på Stockholms universitet och **Charlotte Engblom**, lektor i didaktik med inriktning svenska och docent i svenska språket vid Uppsala universitet och **David Borgström**, projektledare för Vad säger skolans väggar på Vetenskap & Allmänhet.

Skolans väggar genomförs i samarbete mellan Stockholms universitet, Uppsala universitet och föreningen Vetenskap & Allmänhet via ForskarFredag och utlysningen European Researchers' Night and Researchers at Schools.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HÄLSNING FRÅN FORSKARNA.....	5
SKOLANS SPRÅKLIGA OCH VISUELLA LANDSKAP	6
Tidigare forskning.....	7
Skillnader mellan kommunala och privata skolor i Ungern.....	7
Språkstudie med skolor i Baskien.....	8
Multimodalitet – olika sätt att överföra budskap	8
MEDBORGARFORSKNINGNING.....	10
DE GLOBALA MÅLEN FÖR HÅLLBARHET.....	11
GENOMFÖRANDE.....	12
Förberedelser.....	12
Datainsamling och första analys.....	13
Gemensam klassrumsanalys.....	16
Uppföljning, datahantering.....	18
PROJEKTETS RELEVANS INOM OLIKA ÄMNER.....	20

HÄLSNING FRÅN FORSKARNA

– Det ska bli jättespännande att få material från dagens skolor och se hur gamla pappersmedier samspelar med nyare medier. Jag är också intresserad av människors handlingsutrymme och hur de skapar dialog. Det är ju särskilt viktigt i skolan, och vi hoppas kunna ge en aktuell bild av hur det sker i eller genom själva miljön.

Mona Bläsjö är forskare på Stockholms universitet och forskar om skrivande, texter och vad människor gör med dem. Hittills har hon mest undersökt hur vuxna hanterar texter och digitala medier på jobbet och i studier.

Charlotte Engblom är forskare på Uppsala universitet. Hon forskar om barns och ungdomars skrivutveckling, och om multimodalt textskapande och digitalt läsande.

– Jag är väldigt nyfiken på hur textlandskapet i skolan ser ut idag. Vilka budskap anses vara så viktiga att de finns på tryckta skyltar och vilka utgår mer från uppkomna behov och produceras av lärare och elever? Hur samspelar bilder med skrift? Vilka språk får ta plats i skolans miljö och på vilka sätt? Det är några av de frågor som vi kommer att kunna belysa med er hjälp.

Bild från skolbesök av Vetenskap & Allmänhet under våren 2024. Foto: Vetenskap & Allmänhet.

SKOLANS SPRÅKLIGA OCH VISUELLA LANDSKAP

Alla vet att vi människor påverkas av vår omgivning. Vi betar oss till exempel olika i mataffären och hos tandläkaren. En sak som ofta sker är att vi tar till oss olika typer av språkliga och visuella budskap. När vi ser en uppmaning om att använda tandtråd känner vi plötsligt dåligt samvete, och i mataffären finns reklamskyltar med röda extrapriser som vi ibland agerar efter, ibland inte.

I vissa miljöer är språkliga och visuella budskap livsviktiga, som i trafiken. Trafikljus och skyltar med symboler och bilder visar också att budskap kan uttryckas med något annat än språk (ord och meningar).

En plats som är särskilt viktig för barn är skolan. Barn och unga vistas i skolan nästan varje vardag under en särskilt formbar tid av sina liv, och skolan innehåller massor av språkliga och visuella budskap – till exempel uppmaningar, frågor, beröm, förbud, varningar, instruktioner och värdeomdömen. Dessa budskap, som pryder väggarna i klassrum och korridorer, förmedlas av olika avsändare och riktas till olika mottagare, och de förmedlas dels via skyltar, anslag och lappar, dels via konst och graffiti.

Syftet med *Vad säger skolans väggar* är att få mer kunskap om skolans språkliga och visuella landskap. Vilka meddelanden förmedlas? Vilka är deras budskap och vad fyller de för funktion? Vilka är avsändare och tänkta mottagare?

Forskningsområdet kallas **Schoolscapes**, efter engelskans landscape. Här föreställer man sig skolan som ett landskap fyllt av språkliga och visuella budskap, som elever, lärare och personal omges och påverkas av. Genom att fota av och analysera skyltar, anslag, bilder och konst kan man utforska detta landskap – eller "skolskap" – och lära sig mer om frågor som:

- Vilka budskap försöker skolledning och lärare förmedla till elever?
- Hur framstår skolan genom dessa budskap (inkluderande, auktoritär, jämlik, öppen, eller på något annat sätt)?
- Vilken bild av eleverna tycks skolan ha med tanke på utformningen av budskapen?

Schoolscape – skolans visuella och språkliga landskap

Ett "schoolscape" definieras som "[...] *the visual and spatial organization of educational spaces, with special emphasis on inscriptions, images and the arrangement of the furniture.*" (Szabó 2015, s. 24)

Forskningsområdet handlar om hur skolans olika utrymmen utformas, framförallt med avseende på språkliga och visuella budskap och meddelanden.

Vad säger skolans väggar har flera mål. Dels att ta fram ny kunskap inom schoolscapes-området, dels att involvera skolelever i riktig forskning kring ett aktuellt ämne som de berörs av.

Ett övergripande mål är också att öka medvetenheten bland elever och personal om hur budskap i skolan relaterar till skolans demokratiska uppdrag, liksom till de rättigheter och skyldigheter skolan har i uppgift att upprätthålla. Genom att elever och lärare får nya perspektiv och tankesätt kan de själva spela en aktiv roll i att utforma skolans språkliga och visuella landskap, något som i förlängningen kan göra skolan till en mer öppen, jämlik och inkluderande plats.

Bilder från skolbesök under våren 2024. Foto: Vetenskap & Allmänhet

Tidigare forskning

Forskningsområdet schoolscapes är nytt men ingår i det sociolingvistiska fält som kallas *linguistic landscapes*, eller **språkliga landskap**. Hittills har forskningen inom både schoolscapes och linguistic landscapes i princip enbart fokuserat på frågor om flerspråkighet i områden där det finns majoritets- och minoritetsspråk. Detta gäller också de få svenska studier som hittills har gjorts. Nedan beskriver vi kort två internationella projekt inom schoolscapes, där fokuset ligger närmare *Vad säger skolans väggar*.

Skillnader mellan kommunala och privata skolor i Ungern

En studie från Ungern visade att skolor ofta hade nationella symboler som flaggor både utanpå skolbyggnaden och ovanför tavlan i klassrummen. Kommunala skolor hade – i jämförelse med privata skolor – fler diplom och utmärkelser i gemensamma utrymmen, medan klassrum i privata skolor innehöll betydligt mer elevproducerat material som teckningar och redovisningar. Undersökningen visade också att det ofta pågick en kamp om utrymmet på väggarna, där eleverna anvisades särskilda ytor, men – förstås – ibland bröt mot dessa anvisningar. Förutom klotter och graffiti kunde de till exempel skriva över vissa av skolans budskap med sina egna.

Läs mer om studien:

Szabó, T. P. (2015). The management of diversity in schoolscapes: An analysis of Hungarian practices. *Apples: Journal of Applied Language Studies*, 9(1), 23-51.

Språkstudie med skolor i Baskien

I Baskien talas och används både spanska och baskiska. I en studie besökte forskare sju baskiska skolor och fotade av skyltar i klassrum, korridorer, bibliotek, på skolgården och längs byggnadens ytterväggar. Resultatet visade att olika skyltar hade olika funktioner – från att vägleda elever och personal till olika lokaler, till att få eleverna att följa regler och värderingar. En del skyltar handlade om det baskiska språket i sig, som skylten bredvid, gjord av en elev.

Bild från forskningsstudien Gorter & Cenoz (2015, s. 161).

Multimodalitet – olika sätt att överföra budskap

Multimodalitet betyder i korthet att budskap kan utformas och förmedlas med hjälp av olika medel eller resurser, inte bara skrift utan även bild, färg, video, symboler, osv. I grunden handlar det om hur vi människor använder olika sätt att kommunicera och överföra budskap till varandra. Vi kan prata, skriva, göra gester med händerna, rikta blicken åt olika håll, rita, visa bilder, göra filmer, och mycket mer. Ofta kombinerar vi flera av våra ”kommunikativa verktyg” för att göra våra budskap tydligare och mer intressanta för andra. När vi skriver en skylt med en uppmaning kan vi inkludera bilder för att visa vad vi menar. När vi berättar en historia kan vi lägga till ljud för att förstärka känslan i berättelsen.

Multimodalitet låter oss vara kreativa och använda våra olika förmågor för att kommunicera på ett varierat sätt. Men multimodalitet handlar också om att undersöka och försöka förstå hur våra olika sätt att kommunicera påverkar hur andra förstår och tolkar våra budskap.

Bild från forskningsstudien Savelle (2022 s. 308)

De senaste åren har multimodalitet blivit ett alltmer använt begrepp i skolvärlden, och man kan säga att forskningen inom schoolscapes är en förgrening inom forskningen om multimodalitet, som inte bara undersöker hur budskap ser ut, utan även kopplar budskapens utformning till roller mellan människor, tankemönster, institutioner med mera.

En särskilt intressant sorts multimodalitet handlar om de fall där olika aktörer bidragit med olika resurser inom samma meddelande (bild, symbol, text, etc).

På bilden ovan har skolan (som institution) satt upp en rökning-förbjuden-skylt på en av ytterväggarna. Därefter har skolans elever gjort motstånd mot budskapet genom att klottra över det. Det är ett bra exempel på hur relationerna mellan skola/lärare och elever kan bli synliga på väggarna och analyseras utifrån olika frågeställningar kopplade till roller, värderingar och annat (Från Savela 2022 s. 308).

Läs mer om studien:

Savela, T. (2022). More than writing on the wall: An examination of writing and image in a Finnish primary and secondary level learning environment. *Pragmatics and Society*, 13(2), 295-321.

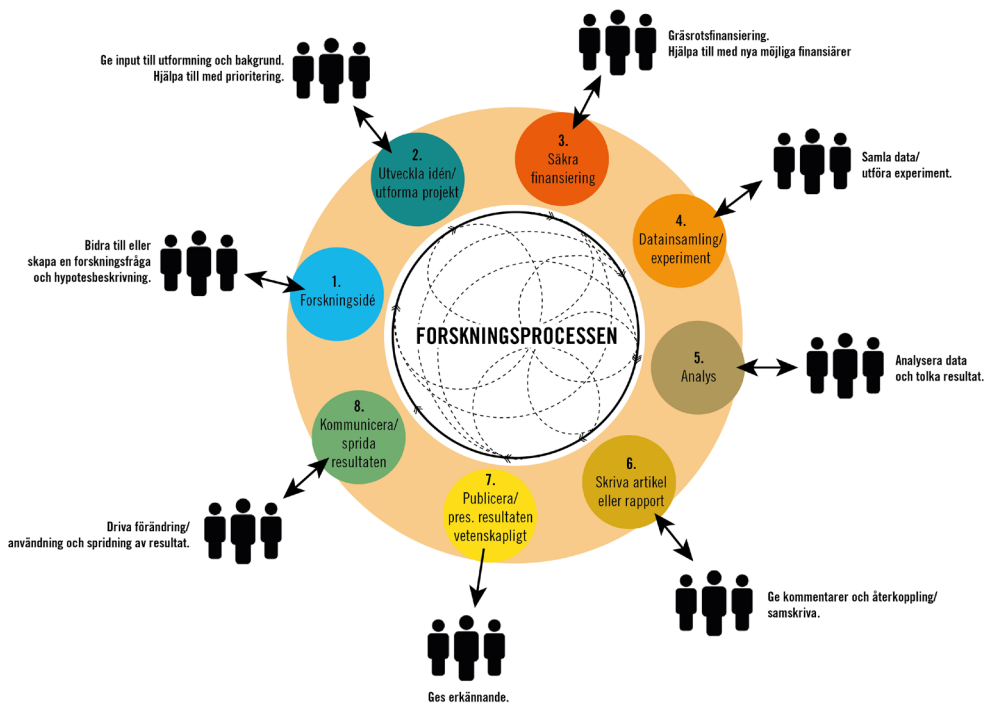
Bild på trapphus från skolbesök under våren 2024. Foto: Vetenskap & Allmänhet

MEDBORGARFORSKNING

Vad säger skolans väggar är ett exempel på medborgarforskning (på engelska: citizen science), där forskare tar hjälp av allmänheten för att besvara frågor de inte har möjlighet att undersöka på egen hand. Vetenskap & Allmänhet har sedan 2009 bjudit in skolklasser, föreningar och privatpersoner att bidra till riktig forskning genom det årliga massexperimentet.

För forskarna innebär detta unika möjligheter att samla in stora mängder data från hela landet. För deltagarna innebär det en möjlighet att få vara en del av riktig forskning, få en inblick i forskningsprocessen och inte minst få lära sig mycket nytt inom ett område de kanske inte tidigare visste så mycket om.

MEDBORGARFORSKNING = samskapande med allmänheten i forskningsprocessen.

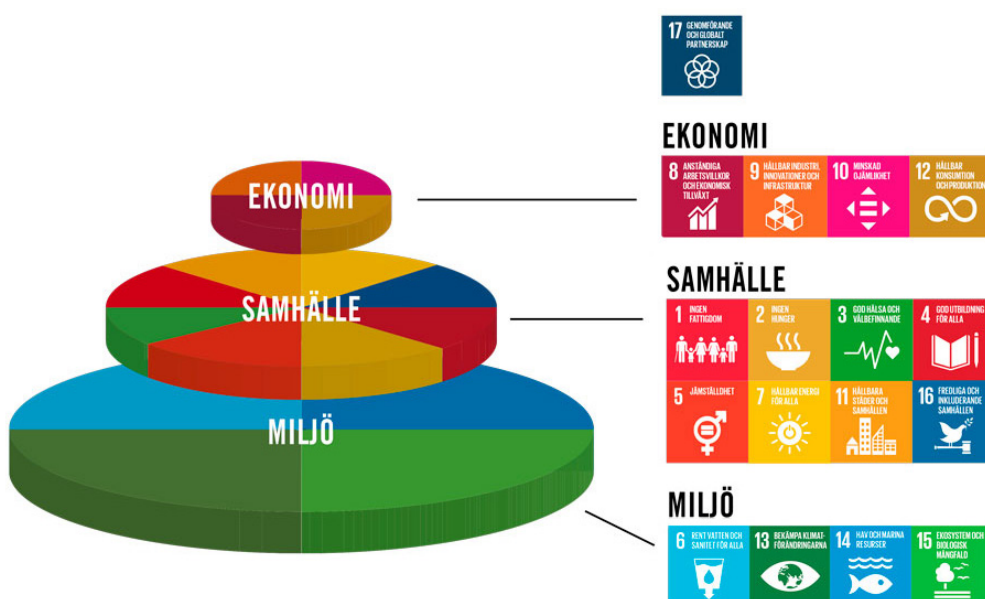
Vad säger skolans väggar är ett exempel på medborgarforskning som handlar om att allmänheten, alltså personer som inte är forskare, hjälper forskare att undersöka olika frågor.

Illustration: Lotta W Tomasson/Vetenskap & Allmänhet CC BY-NC 2.0

DE GLOBALA MÅLEN FÖR HÅLLBARHET

Vad säger skolans väggar bidrar till att uppfylla Agenda 2030. 2015 antog alla FN:s medlemsländer Agenda 2030, som inrymmer 17 globala mål för hållbar utveckling. En hållbar utveckling tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov i framtiden.

En hållbar utveckling kan delas upp i ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. En ekologisk hållbarhet kan ses som förutsättning för såväl social som ekonomisk hållbarhet. Social hållbarhet ligger till grund för att en ekonomisk hållbarhet ska vara möjlig.

De 17 globala målen för hållbar utveckling, där ekologisk hållbarhet utgör ett fundament och en grundförutsättning för social hållbarhet som i sin tur ligger till grund för den ekonomiska hållbarheten.

Illustration: Lotta W Tomasson/Vetenskap & Allmänhet CC BY-NC-SA 4.

Skolans väggar bidrar främst till:

- Mål 4: God utbildning för alla
- Mål 5: Jämställdhet
- Mål 10: Minskad ojämlikhet

SÅ GÅR DET TILL

Att delta i *Vad säger skolans väggar* tar totalt ca 3 lektionstimmar, men du kan anpassa ert deltagande efter dina elever och era förutsättningar. De frågor som behandlas i *Vad säger skolans väggar* lämpar sig också väl för ämnesöverskridande arbetssätt, till exempel inom svenska, SO och bild.

Förberedelser

Inför ert deltagande i *Vad säger skolans väggar* behöver du som lärare:

- Förbereda ett digitalt utrymme för att spara ner elevernas fotografier, till exempel Google Photo, iCloud, Microsoft OneDrive eller Dropbox. (Om eleverna inte laddar upp bilderna direkt i formuläret, *se nedan*, från sina egna enheter.)
- Bestämma med **vad** eleverna ska fota väggarna: sina egna telefoner, skolans surfplattor, eller andra digitala redskap.
- Dela in eleverna i mindre grupper (3–4 elever) som får ansvar för att fota ett visst område var. Du som lärare bestämmer vilka delar av skolan respektive grupp fotar, men tillsammans behöver klassen undersöka **två** av dessa områden:
 - Klassrum
 - Ämnessalar för NO, bild, musik o.s.v.
 - Utomhusmiljön – byggnaden, skolgården, o.s.v (ej parkering)
 - Gemensamma utrymmen som korridorer, entré och hallar.
 - Gemensamma lokaler som matsal, aula och bibliotek.

OBS! Undvik att fota omklädningsrum och idrottshallar. Visserligen ska inga människor finnas med på bilderna, och du som lärare ska filtrera bort/radera alla bilder som innehåller ansikten eller personlig information. Men risken att någon ska känna oro för att bli fotograferad överväger här.

När ni blivit antagna till att delta i *Vad säger skolans väggar* kommer vi att skicka ut ett klassspecifikt formulär till er via en unik länk. Den kan du dela med eleverna för kategorisering av bilderna.

Du får även en unik länk till en **administratörssida** där du som lärare kan se och redigera elevernas inmatningar och visa klassrumsanalysen ifrån.

Du får även en tredje länk för det sista momentet, där du som lärare eller en utvald elev skickar in era **tankar/sammanfattning** av er klassrumsanalys.

Datainsamling och kategorisering

Du som lärare känner dina elever bäst och väljer själv hur du vill introducera uppgiften. Men använd gärna den här övergripande steg-för-steg-instruktionen som grund:

1. Ta med en telefon, iPad eller annat digitalt redskap med en bra kamera – se till att ni har gott om batteri!
2. Fota av sånt ni ser på väggarna, till exempel skyltar, lappar, teckningar, klotter/graffiti, konst, symboler (pilar, stoppmärken, illustrationer, bildstöd).

❗ **Viktigt!** Var noga med att **inga människor** syns på fotona.

3. Försök se till att fotot blir skarpt och att hela skylten, lappen, bilden eller symbolen som ni fotar av syns i bild.
4. Om ni hittar flera lappar/budskap bredvid varandra, som till exempel på en anslagstavla, tar ni ett foto av varje lapp och sedan ett foto på hela anslagstavlan.
5. Efter ca 20 minuter samlas ni igen i helgrupp i klassrummet.

När eleverna har varit ute i skolan och fotograferat är det dags att genomföra en första kategorisering av bilderna. Kategoriseringen görs direkt i vårt digitala formulär på webben som innehåller åtta frågor, *se exempelformulär på nästa uppslag*. Du och/eller dina elever fyller i formuläret en gång per bild.

Låg- respektive högstadielärare väljer själva hur de vill organisera den här övningen, men vårt tips är att högstadielever gör övningen i samma mindre grupper som genomförde fotograferingen, utan ledning av lärare, medan lågstadieklaser gör övningen tillsammans som en lärarledd övning.

När eleverna fyllt i formuläret för **minst** 5 foton, laddar de över alla fotografier till ert klassgemensamma digitala utrymme.

Formuläret för fotouppladning

Så här ser formuläret ut. Dina elevgrupper (eller klassen som helgrupp) laddar upp, kategoriserar och skickar in en bild i taget.

1. Ladda upp foto *

Browse and Preview an Image
Drag and drop your image here

2. I vilken lokal är fotot taget? *

- Klassrummet
- En ämnessal (NO, bild, svenska eller annat)
- Utomhus, byggnad, skolgård (ej parkering)
- Gemensam lokal som korridor, trapphus eller hall
- Annan gemensam lokal som matsal, aula eller bibliotek
- Övrigt (var?)

3. Vad innehåller bilden/texten/skylden? *

- Bara text/skrift/siffror
- Bara bild/symbol/ikon
- Både text och bild/symbol/ikon

4. Vilket språk används? *

- Svenska
- Engelska
- Inget språk, bara bild/målning/ikon
- Annat språk (vilket?)

5. Vad består skylten/bilden av? (Det går att välja flera alternativ) *

- Handritad teckning
- Handskriven text
- Tryckt/utskrivna illustration/bild
- Utskriven tryckt text
- Symbol som är förtryckt
- Klotter
- Fotografi
- Konstnärlig bild/målat/graffiti
- Annat (vad?)

5. Vad vill skylten/texten i första hand göra? *

- Informera/ge fakta
- Förbjuda
- Varna
- Uppmana till att göra/tycka/känna något
- Roa
- Försköna
- Instruera, hur man ska göra något
- Annat (skriv vad)

6. Vem/vilka verkar vara "avsändare"?

- Lärare
- Elev
- Någon annan (vem?)

7. Vem/Vilka verkar vara "mottagare"? Vem ska läsa/titta/se?

- Lärare
- Elever
- Någon annan (vem/vilka?)

8. Vad är skylten/texten/bilden gjord av för material? (Det går att välja flera alternativ)

- Tyg/garn
- Papper
- Trä
- Metall
- Plast
- Direkt på väggen
- Massor av olika material
- Annat (vad?)

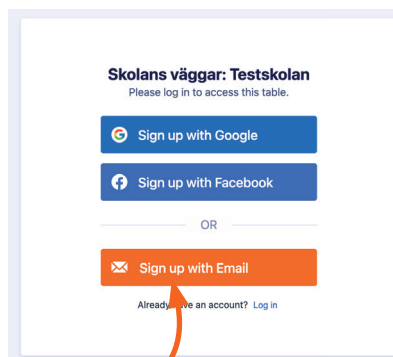
Skicka in

Gemensam klassrumsanalys

Under nästkommande lektion genomför ni en gemensam klassrumsanalys, det vill säga en analysövning i helklass med dina elever. Om eleverna ännu inte laddat upp bilderna via formuläret gör ni det tillsammans.

När bilderna laddats upp via formuläret tittar ni gemensamt på sammanställningen via en särskild lärarlink, som vi skickar till dig och som bara du har tillgång till.

Första gången du går in på länken till klassrumsanalysen behöver du skapa ett konto med din mejladress.

Via länken kan du och klassen sedan se sammanställningen över era uppladdade bilder och analysen.

	1. Ladda upp foto	2. I vilken lokal är fotot taget?	3. Vilket språk används?	4. Om det finns en bild eller symbol/symboler vilken eller vilka
1		Gemensamma lokaler som korridorer o	Engelska	Symbol som är förtryckt Fotografi
2		Klassrum	Svenska	Tryckt illustrations/bild
3		Gemensamma lokaler som korridorer o	Svenska	Tryckt illustrations/bild
4		Gemensamma lokaler som korridorer o	Svenska	Konstnärlig bild/målat/graffiti
5		Klassrum	Svenska	Klotter Konstnärlig bild/målat/graffiti
6		Klassrum		

Ni kan även titta på alla individuella bilder och göra/ändra analysen tillsammans genom att trycka på **Edit Entry** via de tre prickarna vid varje uppladdning.

Den tredje vyn är klassrumsanalysen som innehåller lättöverskådlig statistik kring vilka typer av budskap som var vanligast i er skola, vilka material skyltarna var gjorda av, vem som var mottagare och avsändare av budskapen, med mera, *se bilderna på nästa sida.*

Apr 26, 2024

1. Ladda upp foto

2. I vilken lokal är fotot taget?

Gemensamma lokaler som korridorer

4. Vilket språk används?

Engelska

5. Vad består skylten/bilden av? (Det går att välja flera)

Symbol som är förtryckt Fotografi

6. Vad vill skylten/texten i första hand göra?

Roa

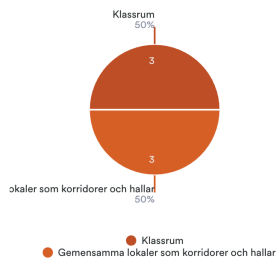
7. Vem/vilka verkar vara "avsändare"?

Skolans väggar: Testskolan

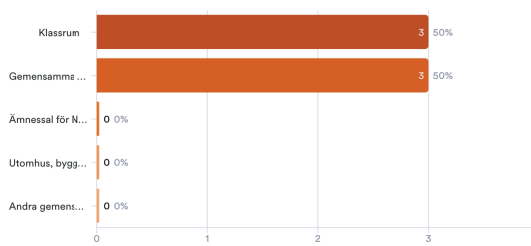
2. I vilken lokal är fotot taget?

6 Responses

2. I vilken lokal är fotot taget?

6 Responses

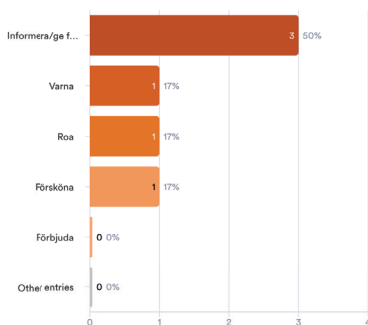

Data	Response	%
Klassrum	3	50%
Gemensamma lokaler som korridorer och hallar	3	50%
Ämnessal för NO, bild, svenska eller annat	0	0%
Utomhus, byggnad	0	0%
Andra gemensamma lokaler	0	0%

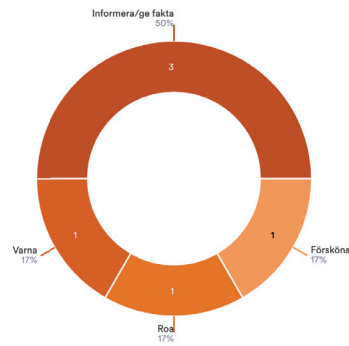
Skolans väggar: Testskolan

5. Vad vill skylten/texten i första hand göra?

6 Responses

6 Responses

Skolans väggar: Testskolan

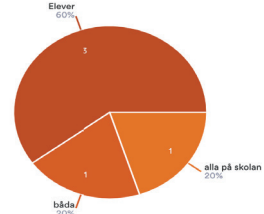
7. Vem/Vilka verkar vara "mottagare"? Vem ska läsa/titta/se?

5 Responses- 1 Empty

Data	Response	%
Elever	3	60%
båda	1	20%
alla på skolan	1	20%
Lärare	0	0%

5 Responses- 1 Empty

Data	Response	%
Elever	3	60%
båda	1	20%
alla på skolan	1	20%
Lärare	0	0%

Tillsammans kan ni diskutera och titta på:

- Varför ser det ut som det gör, tror ni?
- Varför är det mycket av något och mindre av något annat?
- Varför får en del synas mer än annat?
- Är det något i kategoriseringen som förvånade er? Vad i så fall?
- Var det något annat ni tänkte på när ni gick runt?

Diskutera vad era resultat kan bero på och för anteckningar. Kommer ni fram till något ni skulle vilja ändra på i er skola? Anteckna gärna ned flera olika synpunkter, tankar, förslag etc. som eleverna kommer med och lyssna in vad som verkar engagera och hamna i fokus. Ta med även oväntade, överraskande eller till och med obekväma tankar och funderingar om sådana dyker upp.

Antingen sammanfattar du som lärare, eller så låter du eleverna skriva ner själva. Ni (du som lärare eller en elev) skickar in anteckningarna/sammanfattningen till oss via ert klassformulär, den tredje och sista länken.

The image shows a digital form titled "Testskolan" with the subtitle "Sammanfattning Klassrumsanalys". At the top left, there is a logo with the text "Vad säger SKOLANS VÄGGAR?". The main content area contains the following text: "Tillsammans kan ni diskutera och titta på:" followed by a bulleted list of questions: "• Varför ser det ut som det gör, tror ni?", "• Varför är det mycket av något och mindre av något annat?", "• Varför får en del synas mer än annat?", "• Är det något i kategoriseringen som förvånade er? Vad i så fall?", and "• Var det något annat ni tänkte på när ni gick runt?". Below this list, it says: "Ta gärna med flera olika synpunkter, tankar, förslag etc. som eleverna kommer med och lyssna in vad som verkar engagera och hamna i fokus. Ta med även oväntade, överraskande eller till och med obekväma tankar och funderingar om sådana dyker upp." Underneath is a section "Sammanfatta era tankar nedan:" with a large empty text box. At the bottom right of the form is a red button labeled "Skicka in". A red arrow points from the text in the paragraph below to the text box in the form.

Uppföljning, datahantering

Efter att ni genomfört lektionerna rensar du som lärare fotomaterialet en sista gång. Detta för att skydda elevernas identiteter, följa GDPR och säkerställa att rätt data når forskarna.

Forskarna vill bara ha:

- Förhållandevis skarpa foton där budskapet syns tydligt
- Foton utan identifierbara människor i bild.
- Foton utan personnamn eller annan personlig information.
- Ett foto per skylt. Undvik dubletter. Om det är en anslagstavla ladda upp en bild på helheten och sedan ett foto per objekt som är uppsatt.

Du kommer att få en mejlbekräftelse att vi mottagit ert material efter slutdatumet den 15 oktober. Då överför vi allt materialet till en server med hög IT-säkerhet på Stockholms universitet, där det lagras under projektets gång för forskarnas analys. Forskarna kommer att använda era foton, kategoriseringar och anteckningar för sin vetenskapliga studie, och en populärvetenskaplig sammanställning som kommer att skickas ut till er deltagare under vårterminen 2025.

Bild från skolbesök under våren 2024. Foto: Vetenskap & Allmänhet

PROJEKTETS RELEVANS INOM OLIKA ÄMNER

Vad säger skolans väggar? har kopplingar till läroplaner och bland annat följande delar av kursplanerna för grundskolan:

FRITIDSHEMMET

Syfte:

”Vidare ska undervisningen bidra till att utveckla elevernas intresse för och kunskaper om natur, teknik och samhälle genom att ge dem möjligheter att utforska, ställa frågor kring och samtala om företeelser och samband i omvärlden. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att använda matematik för att beskriva omvärlden och lösa vardagliga problem. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling.”

Centralt innehåll

Språk och kommunikation

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Samtala om olika typer av texter.
- Digitala verktyg och medier för kommunikation.
- Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter. Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.

Natur och samhälle

- Olika sätt att utforska företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, till exempel genom samtal, studiebesök och digitala medier. Hur företeelser och samband kan beskrivas, till exempel med ord och bilder.
- Matematik som redskap för att beskriva vardagliga företeelser och för att lösa vardagliga problem.

BILD

Syfte:

”Undervisningen i ämnet bild ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur bilder skapas och tolkas. Genom undervisningen ska eleverna få erfarenheter av visuell kultur i form av film, fotografi, design, konst, arkitektur och miljöer.”

”Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur bildbudskap utformas i olika medier. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att diskutera och kritiskt granska olika bildbudskap och bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om bilder i olika kulturer, både i nutid och historiskt.”

Centralt innehåll åk 1–3 i grundskolan

Bildframställning

- Fotografering och överföring av bilder med hjälp av digitala verktyg.
- Etiska frågor som kan uppstå vid framställning och användning av bilder i olika sammanhang.

Bildanalys

- Bilder ur elevernas visuella kulturer som gestaltar normer och stereotyper.

Centralt innehåll Centralt innehåll åk 7–9 i grundskolan

Bildframställning

- Framställning av berättande, informativa och samhällsorienterande bilder om frågor som är angelägna för eleverna.
- Digitalt skapande och digital bearbetning av fotografier, rörlig bild och andra typer av bilder.

Bildanalys

- Hur bilder kan kopplas till egna erfarenheter och företeelser i elevernas visuella kulturer. Ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders innehåll, uttryck och funktioner.

SVENSKA

Syfte:

”Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier.”

Centralt innehåll åk 1–3 i grundskolan

- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap i texterna och jämföra med egna erfarenheter.
- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer för barn.
- Skillnader mellan tal- och skriftspråk.
- Hur texters avsändare påverkar innehållet.

Centralt innehåll Centralt innehåll åk 7–9 i grundskolan

Läsa och skriva

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.
- Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.

Språkbruk

- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.

Samhällsorienterande ämnen

Syfte:

”Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur individen och samhället påverkar varandra.”

Centralt innehåll åk 1–3 i grundskolan

Att leva tillsammans

- Samtal om och reflektion över normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.

Att leva i världen

- Grundläggande demokratiska principer. Vad åsikts- och yttrandefrihet samt majoritetsprincipen kan innebära i skolan och i samhället.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information, till exempel textläsning, intervjuer och observationer.

Centralt innehåll Centralt innehåll åk 7–9 i grundskolan

Granskning av samhällsfrågor

- Kritisk granskning av information, ståndpunkter och argument som rör samhällsfrågor i såväl digitala medier som i andra typer av källor.

Bild från skolbesök under våren 2024. Foto: Vetenskap & Allmänhet

Stort tack för att du vill medverka!

www.forskarfredag.se